

Прим. др Војислав ГЛИГОРОВИЋ

РАЗВОЈ УРОЛОГИЈЕ У ЦРНОЈ ГОРИ

Када добијете част да се на једном оваквом скупу и у једном оваквом раду бавите анализом развоја једне медицинске гране на овим просторима, у многим ситуацијама могли бисте да се суочите са вишемјесечним трагањима по архивама за историјским подацима.

Црногорска урологија нема дугу традицију, сви њени јубилеји још увијек се обиљежавају двоцифреним бројевима, али данашње генерације уролога са поносом могу констатовати да су током ових посљедњих пет деценија потпуно у току са савременим уролошким кретањима.

У историјским подацима из XIX и првог квартала XX вијека, само повремено се могу наћи узгредни подаци о примјени појединих уролошких процедура. Везани су за активности углавном медицинира разних профила из Дубровника, Италије и Аустрије, већином на црногорском двору или у Котору (екстракција калкулуса из мокраћне бешике и уретре, катетеризација...).

До средине прошлог вијека уролошку патологију код грађана Црне Горе третирали су општи хирурзи или интернисти, у зависности од врсте патолошког процеса. У годинама послје II свјетског рата, с много успјеха велики број хируршких интервенција из домена урологије обављали су хирурзи у тадашњем Титограду, Никшићу и Котору.

Доста касно, спознало се да је неопходно формирање уролошког одјелења у неком од црногорских градова. Формирање уролошке службе у Црној Гори поклопило се на неки начин са тадашњим друштвеним кретањима на овим просторима. Скоро при-

родно је изгледало да једна таква нова служба буде формирана у Никшићу.

Оснивач црногорске урологије је академик Драгутин Вукотић. Током 1957. године, по повратку из Београда, гдје је као један од најбољих ученика проф. др Саве Петковић, завршио специјализацију из урологије, оснива Уролошко одјељење при Општој болници у Никшићу.

Отварање овог одјељења, омогућило је пацијентима са уролошком патологијом из цијеле Црне Горе, за то вријеме најсавременији уролошки третман, било конзервативни, а нарочито оперативни. Током сљедећих десет година, др Вукотић је увео низ нових хируршких процедура из домена оперативног третмана урођених анормалија уrogenиталног система, калкулозе уринарног тракта, тумора бубрега, тумора мокраћне бешике, бенигне хиперплазије простате итд.

Уз несебичну колегијалност општих хирурга из Никшића, др Вукотић је током сљедеће деценије формирао одјељење на ком су лијечени многи пацијенти ван Црне Горе и учинио га познатим широм тадашње СФРЈ.

Крајем 1967. године, указала се потреба након пресељења многих државних институција у тадашњи Титоград и за формирањем знатно већег Медицинског центра.

Током 1968. године у Медицинском заводу у Титограду формирано је Уролошко одјељење и то се може сматрати прекретницом у касније убрзаном и веома успјешном развоју црногорске урологије. Др Вукотић заједно са др Дарком Дедићем и др Војиславом Глигоровићем формира Уролошко одјељење у згради у којој се данас налази Војно–медицински центар, а шест година касније у новој згради данашњег Клиничког центра Црне Горе.

Тадашње Уролошко одјељење располагало је, у веома комфорном простору, са најсавременијом инфраструктуром, са 34 кревета у двокреветним и трокреветним собама, са двије операционе сале, а на одјељењу је радило 5 специјалиста уролога.

Врло кратко након пресељења у нову зграду, набављена је тадашња најсавременија ендоскопска опрема. Набављањем ове опреме црногорски уролози су практично у исто вријеме када и већина њихових колега у великим центрима почели да обављају ендуроолошке процедуре, прије свега трансуретралне електроресекције

простате и тумора мокраћне бешике. Обученост за обављање трансуретралне електроресекције простате, „златног стандарда” у хируршком третману бенигне хиперплазије простате, у то вријеме сматрала се ексклузивношћу малог броја уролога.

Функционисање у новим, савременим условима, омогућило је да се дијапазон хируршких интервенција знатно прошири, а нова технологија омогућила је примјену најсавременије радиолшке дијагностике уз примјену инвазивних радиолошких процедура.

У склопу Уролошког одјељења 1979. године рад је почео и Центар за дијализе.

Почетком 70-их у тадашњем Иванграду, затим Котору формирају се при хируршким одјељењима одсједи за урологију. С посебним задовољством помињем имена прим. др Јездимира-Бата Раичевића, уролога из Берана, и прим. др Ива Дулетића, такође уролога, из Котора, који су својом стручношћу и огромним пожртвовањем, без обзира на рад у тзв. малим срединама, дали немјерљив допринос развоју црногорске урологије.

Средином осамдесетих година на црногорском простору почиње да се појављује нова генерација уролога. У то вријеме, вријеме пораста броја становника и њихове миграције у Црној Гори, убрзаног технолошког развоја, развоја здравства као виталног сегмента једног друштва, указала се потреба за интензивнијим проширењем уролошких служби. Формирају се нова уролошка одјељења, у Бару, Пљевљима и Бијелом Пољу, проширују се одјељења у Никшићу, Котору и Беранама и самим тим повећава се број уролога у Црној Гори.

Крајем осамдесетих и почетком деведесетих година, почињу припреме за формирање Клинике за урологију и нефрологију у тадашњем КБЦ-у Црне Горе, а касније Клиничком центру.

Клиника за Урологију и нефрологију од 1996. године је функционисала у саставу Клиничко-болничког центра, а од 2000. године у саставу Клиничког Центра Црне Горе.

Клиника се налази у новој згради Клиничког центра. У њеном саставу се налазе три организационе јединице један центар, два уролошка одјељења, Нефролошко одјељење и центар за хемодијализу.

Клиника располаже са 75 кревета без оних у јединици интензивног лијечења, двије операционе сале и салом за ендоуролошке процедуре. На Клиници ради 14 љекара и 48 медицинских техни-

чара. У посједу Клинике су двије ендоскопске апаратуре од којих једна са видео системом за уролошку дијагностику и третман појединих уролошких патолошких процедура.

Поликлинички дио располаже са три амбулантна простора и апаратуром за ESWL третман.

Екипа уролога наше Клинике, оспособљена је за дијагностику и рјешавање и најсложенијих уролошких обољења. Посебно наглашавам да се већ 15 година обављају радикалне хируршке процедуре из домена патологије мокраћне бешике, укључујући све облике уринарне деривације, стоме или континентне нео бешике. Такође, до сада је на клиници обављено 76 радикалних простатектомија код карцинома простате у раним стадијумима, што се у савременој урологији сматра ексклузивитетом једног броја уролога.

Када говоримо о формирању Клинике и њеном раду до данашњих дана, желим да посебно истакнем име проф. др Саве Мичића, директора Института за Урологију и нефрологију у Београду. Његова предусретљивост, жеља да се помогне пријатељима, била нам је од велике помоћи у процесу формирања и развоја Клинике, а његова стручност и медицинска несебичност дала нам је подстицај и уз едукацију, омогућила увођење најсавременијих уролошких процедура које се данас обављају на нашој Клиници.

На Клиници раде два доктора медицинских наука, два пред докторатом и два пред завршетком последиједипломских студија.

Први директор, био је прим. др Војислав Глигоровић, а данас је директор Клинике за урологију и нефрологију др Драгољуб Перовић.

Осим на нашој Клиници, у Црној Гори, у Бару, Котору, Херцег Новом, Беранама, Бијелом Пољу и Пљевљима на својим одјељењима ради још осам уролога и три љекара на специјализацији из урологије едукованих да обављају велики број сложених уролошких процедура.

Удружење уролога Црне Горе је једно од најактивнијих у црногорском медицинском друштву. У више наврата организовало је велики број значајних уролошких скупова, али посебно мјесто заузимају Дани урологије са интернационалним учешћем, организовани сваке четири године, први у Котору 1994. године, са више од 300 учесника, а након тога у Никшићу и у Будви. Четири уролога су активни и пуноправни чланови Европске уролошке асоцијације,

а три Свјетског удружења уролога, као и великог броја домаћих и регионалних уролошких организација.

Предсједник Удружења уролога Црне Горе је доц. др Богдан Пајовић, а секретар др Петар Каварић. Доживотни, почасни предсједник је прим. др Војислав Глигоровић.

Суочени са временом и простором у којем живимо, свјесни кризних периода кроз које пролазимо и који су се неминовно одражавали на наш рад, избјегао сам да у овом реферату и поводом оваквог великог јубилеја, говорим и о оним лошијим странама током посљедњих 15 година, свим личним и општим кризама, тешком функционисању здравства, општој клими несигурности.

Можда нашим највећим успјехом и круном рада од формирања Клинике и Удружења уролога Црне Горе, можемо сматрати велики број младих љекара који долази на урологију или који су заинтересовани за ову специјализацију или податак да данас наш најмлађи љекар свој специјалистички стаж завршава на Универзитетској уролошкој клиници у Женеви.

